Mircea Opriță

Casa simulacrelor

Mai mult chiar decât Academia Arhivelor, m-a impresionat în Cetățuia Soarelui o altă clădire, nouă, construită după linii parcă trase cu compasul, ca o jumătate de glob uriaș, cum nu mi-a mai fost dat să văd niciunde până acum. Sunt convins că primii care m-ar învinui de minciună ar fi chiar arhitecții din Europa, deși cred că tocmai ei ar trebui să fie cei dintâi care sămoară de invidie. Oriunde întrebi de construcția asta modernă, localnicii o știu sub numele de Casa Simulacrelor.

Din păcate, și acest cuvânt curios lipsește din engleza vorbită astăzi la Londra, așa că n-am altă cale decât să-l explic după cum mi l-au lămurit capricienii, întrucât e o născocire de-a lor. Dar nici chiar lămuririle acelea nu mă mulțumesc, fiindcă să spui despre un simulacru că-i o imitație înșelătoare pare a fi doar jumătate de adevăr, sau poate explicația de care ai nevoie la început și la care te întorci după ce minute în șir ai avut impresia că trăiești întâmplări adevărate și te miști printre oameni în carne și oase. Ca să nu mai vorbesc despre lucrurile pe care le vezi aievea, dar mai poți să le și atingi, să le miroși, să le pui pe limbă, chiar dacă la urmă nu rămâi cu nimic altceva decât cu amintirea lor foarte vie.

În clădirea asta se găsesc șiruri-șiruri de cutii de sticlă așezate fiecare pe postamentul ei, încât prima dată când am pătruns acolo am crezut că nimerisem la muzeu. Toate cutiile aveau câte ceva în ele, potrivit cu titlul înscris pe postament, dar lucrușoarele acelea sunt doar niște nimicuri vag prevestitoare pentru ce urmează după ce vâri moneda în crăpătura aflată în dreapta fiecărei cutii. Insularilor le place să se plângă întruna că n-au bani și că o duc din cale-afară de rău și de greu, însă am observat că în Casa Simulacrelor mereu e mulțime de lume, de cum se deschide și până seara târziu, când mai ales tinerii ar mai sta, dacă n-ar tot zbârnâi soneriile și nu i-ar da paznicii afară, sfătuindu-i civilizat, dar cu mâna proptită ferm în pieptul neascultătorilor, să revină și a doua zi la deschidere, cu buzunarele pline de monede potrivite, întrucât cutiile refuză să dea rest. Nu vreau să se creadă că doar tinerii vizitează cutiile de sticlă, fiindcă am văzut și familii mai în vârstă făcând coadă la câte unele, însă e adevărat că deosebiri de preferințe există, și probabil că așa și trebuie să fie. Bunăoară, n-ai să întâlnești prea des bătrâni lângă o cutie care închide în ea o chitară cu zbârnâieli asurzitoare, vreo gheată proptită într-o minge plină de semnături, sau păpuși cu corpul pictat și cu fețele ascunse de măști, cum se zice că ar fi și cele de carnaval italienesc. Asta în vreme ce mai rar o să vezi perechi de tineri dispuși să intre într-o cutie ce ține la vedere vreo icoană de-a Sfintei Vineri, un hrisov înflorat cu numele vechilor principi capricieni, ori un pian în miniatură, despre care până și Felixfata, cât e ea de sensibilă, spune că muzica asta o plictisește de moarte.

Până la urmă, m-am lămurit că-i vorba de un fel de Enciclopedie capriciană, dar nu una solemnă și gata să te pună în genunchi dinaintea subiectelor ei, cum o voia Lordul Cancelar Bacon în Casa lui Solomon, ci una mai populară, în care toate sufletele din Cetățuia Soarelui să se simtă ca la ele acasă, iar dacă asta le e plăcerea, ca în casele altora, locuri pe unde n-au fost niciodată dar voiau nespus să ajungă, măcar o dată înainte de moarte, sau

măcar în fiecare zi, dacă posesorii acestor suflete mai au și destui bani de risipit pentru cultura și distracția lor.

Într-o sală unde era cu adevărat mare înghesuială culturală, încât n-am putut pune nici măcar un pas dincolo de prag, am aflat că doritorii puteau pătrunde în casele de jocuri și pariuri din Tramontana, fiindcă toate cutiile în care se răsfățau zaruri, cărți de joc, plicuri cu lire curgând din ele și gravurile fericite ale ultimilor câștigători erau tot atâtea porți deschise într-acolo. Tineri și mai puțin tineri stăteau îngrămădiți dinaintea acestor cuburi de sticlă cu promisiuni de mare bucurie, așteptându-și rândul la moara norocului. La ieșirea câte unuia, se strârnea vânzoleală și alt doritor dădea năvală spre crăpătura gata să-i înghită moneda, după care pătrundea în paradisul râvnit. Acesta e un fel de a spune, deoarece nu intra decât cu mintea, în vreme ce corpul îi rămânea lângă cutie, ca paralizat. Când i se termina moneda și norocosul acela se întorcea spre nerăbdătorii din jur, i se citea în priviri fie o mare fericire, fie o tristețe nemărginită, încât ar mai fi vrut să vâre în cutie o monedă nouă, dacă nu l-ar fi înghiontit, bruftuluindu-l, alții care așteptau la rând. Nu puțini au fost totuși cei pe care i-am auzit cu urechile mele strigând ca nebunii: „Am câștigat! Am câștigat!" și lăudându-se cu sumele mari obținute fie la jocuri de cărți, fie la ruletă, fie la niște mașinării cu manivelă, unde la orice smucitură săreau în linie ba o cireașă, ba o banană, ba o ceapă sau un ardei, și nu câștigai decât dacă legumele acestea se aliniau câte trei sau patru; dar nici atunci nu era chiar sigur, ci depindea de miza ce fusese pusă în joc. Partea cea mai curioasă pentru mine era că toți câștigătorii aceia, pe care mă așteptam să-i văd ieșind din cutii cu sânul și buzunarele umflate de teancuri de lire, păreau să nu aibă asupra lor mai mult decât avuseseră când intraseră în cazinele din Tramontana, unde ziceau ei că au fost și au jucat.

M-am lămurit și mai bine într-o sală alăturată, unde erai îndemnat la jocuri mai ușoare și, firește, mai puțin câștigătoare, din care cauză și înghesuiala era mai mică, deam putut veni mai aproape și eu. Aici se adunau îndeosebi copiii, socotind că aventurile din cutiile acelea erau potrivite pentru puterile, mărunțișul și cultura lor. Dacă aveai noroc, nimereai la niște spectacole de ghicit, unde trebuia să răspunzi la întrebări de tot felul și să ochești fără greș pălăria sub care stătea pitit plicul cu bani, atunci când se ajungea la momentul ăsta tulburător de minți și periculos pentru inimă. Am observat însă și nemulțumire pe fețele unora dintre vizitatorii spectacolelor respective, unde s-a văzut, spuneau ei, că poți pierde și când știi multe, dacă juriul voia cu tot dinadinsul să audă alte răspunsuri și în cele din urmă câștiga cine trebuia să câștige. Copiii intrau mai ales în cutiile unde se câștiga pe capacele sticlelor de suc sau de bere. Am fost martor la sfârșitul cu ciondăneli al unei astfel de întreceri, când doi băieți de vreo treisprezece ani, care păruseră destul de buni prieteni încât să intre amândoi odată în cutia de sticlă, au ieșit de acolo dușmani, fiecare susținând că el găsise capacul de două milioane de lire, prin urmare era mai îndreptățit la câștig decât colegul său. Mai erau și niște cutii prin care intrai la pariuri pe cai, pe câini, pe cocoși luptători, ori numai pe mici discuri albe și negre sub care niște vrăjitori cu mutre de maidanași ascundeau cu multă pricepere moneda pe care tu urma să n-o poți ghici. Un gând înțelept m-a făcut să nu mă bag acolo, preferând o cutie cu jocuri mai copilărești, unde se vindeau cartonașe pe care trebuia să le râcâi ca să găsești dedesubt îndemnul plin de speranță „Mai trage o dată". Așa că am tot tras și iar am tras, până când, obosit și plictisit, m-am bucurat să văd că scrie pe unul: „Destul ai fost norocos, mai lasă-l și pe altul să tragă".

Dar cutiile din Casa Simulacrelor conțin și alte lucruri, unele de mare și plăcută învățătură, încât, dacă vrei să cunoști lumea arhipelagului, sau lumea mare a stelelor, nicio piedică nu-ți stă în cale, cu condiția să nu apari acolo fără moneda potrivită. Eu, ca vechi marinar, am fost atras pe bună dreptate de cutiile legate de mare, și astfel am putut vedea cu

ochii mei flota capriciană de pe vremea când ea mai exista și făcea transporturi între o insulă și alta. Am trăit o jumătate de oră (sau cel puțin așa mi s-a părut) pe puntea unei nave mari și murdare de cărbune, pentru că tocmai o asemenea marfă aducea din Cumingia, după cum am putut afla de la unul dintre marinari. Soarele se ridicase cam la înălțimea orei zece și zăpușeala cea mare încă nu începuse, așa că era minunat să te lași bătut de briză și să respiri aerul sărat al oceanului, cu ochii la pescărușii care zburau cârâind în jurul navei, semn că porturile Capriciei nu erau prea departe, chiar dacă linia țărmului încă nu se distingea limpede la orizont. Am putut s-o observ doar după ce-am cerut de la un alt marinar o ciudățenie de aparat alcătuit din două ocheane scurte, legate între ele, și prin care mi-a spus că poți privi lucrurile din depărtare mărite de zece ori. Chiar așa și era: țărmul mi-a apărut în fața ochilor de parcă n-aș fi avut până la el decât vreo două sute de yarzi. Vedeam case clădite de-a lungul plajei, iar într-un golf niște bărci cu pânzele ridicate, gata să iasă la apa mai adâncă și să manevreze sub vânt. Cercetam locurile în speranța că o să descopăr portul și instalațiile lui de descărcat cărbune, dar marinarul de la care împrumutasem lucrul acela cu lentile măritoare m-a lămurit că portul lor era mai încolo, după promontoriu, iar așezarea la care mă uitam eu era Cap Mamaiana, unde își făceau de lucru doar turiștii puși pe huzur. Am fost tare bucuros să aud una ca asta și să pot admira localitatea în tihnă, din largul unei mări liniștite, fiindcă atunci când naufragiasem și mă apropiam de insulă ca o jucărie târâtă de valurile agitate sub furtună, nici măcar nu știusem că salvarea îmi era atât de aproape și descopeream plaja doar când fusesem aruncat pe ea. Am văzut și câțiva palmieri, poate chiar aceia de lângă spelunca unde mă duseseră Felix-băiatul și prietenii lui ca să-mi pot veni în fire după chinurile suferite pe oceanul zbuciumat. Am mai vrut să întreb ceva, însă nu mai era nimeni lângă mine. Șeful de echipaj tocmai își aduna cu fluierul oamenii pe punte, iar aceștia, care cum se găsiseră, unii cu îmbrăcăminte curată, alții transpirați și cu mari pete de murdărie pe tricourile lor, căutau să se alinieze, îmbrâncindu-se, ca să audă ce porunci mai avea de dat căpitanul, rămas ca o statuie de ceară dincolo de un perete mare de sticlă, în turnulețul vasului, care se profila frumos pe cerul fără nori. Eram foarte impresionat și fericit că ajunsesem să trăiesc clipele acelea de minunată destindere pe mare, cum nu mai avusesem de mult. Apoi am auzit un țârâit enervant, cum erau cele de la ora închiderii, și m-am uitat grăbit în jur, așteptându-mă să văd și paznicii care te dau afară. N-au mai apărut, însă era ca și cum ar fi fost acolo, fiindcă în clipa următoare m-am dezmeticit lângă cutia în care vedeai doar o jucărie de vas bont și vopsit în negru, câteva grămăjoare de cărbune și o hartă a arhipelagului, având niște trasee însemnate pe ea cu linie roșie. Mi-a fost ciudă că totul se terminase atât de repede, dar mi-am amintit că flota Capriciei nu mai exista de mult, așa că era pur și simplu o minune că mai putusem sta, fie și atâta cât stătusem, la bordul unuia dintre vasele sale.

Umblând printre cutiile cu subiecte marinărești, am dat peste un piedestal pe care scria „Fundul mării". În cutie era împrăștiat nisip presărat cu melcișori răsuciți și cu cochilii de stridii, iar prin apa de două palme care voia să fie marea pluteau în sus niște alge din *plasticul* acela mort ce le servește capricienilor și la făcut pahare. Oricum, erau destul de bine lucrate în alcătuirea lor măruntă, dar toată marea aceea închipuită, din fundul căreia ieșea prova unei corăbii acoperite de nisip, nu putea fi mai mult decât un bazin unde să se bălăcească omuleții din Lilliput. Cum tocmai îmi amintisem de naufragiu, miam zis că n-ar strica să vizitez adâncurile acelea, măcar ca să-mi dau seama ce-am pierdut atunci când, din voia lui Dumnezeu atotputernicul, scăpasem prilejul de a le întâlni cu adevărat. Am vârât moneda și m-am trezit dintr-o dată chiar pe fundul oceanului, lângă corabia scufundată, care ar fi putut fi chiar *Britannia,* dacă nu-mi aminteam la timp cum o lovise un val lung cât orizontul, împrăștiind-o în mii de bucăți. M-am temut la început că o să mă înăbuș sub apă, apoi mi-a venit inima la loc, observând că respiram tot atât de bine printre pești ca și în lumea mea de deasupra. Picioarele mi se târau cu greutate prin nisipul ud de pe fund, stârnind norișori și

făcând stelele de mare să țopăie într-o parte și-n alta, ca să nu le strivesc. Am văzut cârduri de pești, ba chiar și un nod de tentacule ieșite dintr-o crăpătură de stâncă, și care din fericire nu era krakenul, ci doar o caracatiță obișnuită, dintre cele ce se hrănesc cu crabi și peștișori. Corabia scufundată în nisip arăta ca o umbră mișcată prin lumina verzuie a apei, iar dintr-un bord putrezit pe jumătate mă ațintea gura unui tun mic, mâncat de rugină. N-am găsit niciun loc pe unde să intri sub punte. Pe o scândură de lângă etravă se puteau vedea zgâriate în capriciană - dar într-o limbă care mi s-a părut mai veche decât cea vorbită acum - cuvintele „stână" și „floare". Aveam să aflu mai târziu că era epava unei corăbii de luptă care chiar purtase numele de *Floarea Stânii,* și fusese scufundată cu trei sute de ani în urmă, în lupta navală prin care balnibarbii ocupaseră atolul de care am mai vorbit, făcându-i pe cititorii pamfletului *Rușine, balnibarbi!* să sufere mult și astăzi pentru umilința aceea, încât îi mai consolau doar îndemnurile din *Eliberați atolul,* celălalt pamflet politic al Partidului Moarte Pentru Trădători. M-am uitat în sus, în speranța că doar-doar voi vedea atolul care stârnise atâta patimă și durere în arhipelag, dar n-am văzut decât umbra unei vulpi de mare și mi-am închipuit că mă înecasem de-a binelea în timpul furtunii, încât zăceam pe fundul oceanului cu mâinile împreunate sub ceafă și priveam liniștit cum trece arătarea aceea uriașă pe deasupra mea.

Când mi s-a terminat moneda ce mă trimisese în fundul mării, mi-a venit gustul să caut și alte bătălii navale de care îmi aminteam, și în primul rând pe cea din 1588, mândria tuturor englezilor, întrucât nu numai că ne-a salvat regatul de ocupația spaniolă, dar ne-a mai și dat libertatea să bântuim de atunci încoace cu corăbiile noastre prin lume. Astfel, dacă e să fiu foarte sincer și cinstit, cum și sunt, eu însumi îi rămân foarte îndatorat. Știe orice puștan din Londra că, de-a lungul coastei de vest a Irlandei, e plin fundul Atlanticului de epavele Invincibilei Armada, care poate că stau și ele îngropate cuminte în nisip, așteptându-și vizitatorii, fie că-s spanioli, ca să le plângă de milă, fie că-s de-ai noștri, să se umfle în pene și să se întărească în convingerea că o să le dăm și olandezilor un șut zdravăn în dos, scoțându-i din Noua Olandă și punând în continentul acela austral bazele unui temeinic dominion al Coroanei. Nu că aș fi altfel acum decât omul de pace care, în călătoriile anterioare, a refuzat să-i subjuge în numele oricui, și chiar în numele Marii Britanii, pe pitici, pe uriași, pe tembelii din Laputa, sau măcar pe caii vorbitori care în înțeleapta lor limbă nechezată se numeau între ei „houyhnhnm-i". Dar pe navigatorii olandezi chiar nu pot să-i văd în ochi, considerându-i cei mai fățarnici și mai înșelători dintre câți există, gata să te vândă oricărui pirat din Indiile Orientale, sau japonezilor, cărora li s-au băgat înaintea noastră sub piele, încât fac toate afacerile necurate din lume, își râd de creștinism și ne dau cu tifla peste Canalul Mânecii, că-ți vine să trânteși de pământ cu toate principiile umanitare și să-ți pregătești piciorul pentru ce-am zis mai înainte că are misiunea să facă.

Dar nu știu ce m-a apucat acum cu olandezii, că la 1588 stăteau cuminți sub cizma lui Filip al II-lea al Spaniei, și tot nouă, care am risipit Armada, ne datorează întâmplarea că au putut ieși de sub călcâi, ca să-și ridice imediat nasul în vânt, cât se poate de sus. Aici, în Casa Simulacrelor, nu lor voiam să le caut amintirea, și nici ducelui de Medina Sidonia, cel care a rămas în istorie ca un renumit strateg al dezastrelor navale, ci unui englez plin de alese calități, mare jefuitor de galioane și în timpul lui liber, și sub poruncă regală: distinsul și onorabilul Sir Francis Drake. Îl știam dintr-un tablou în care poartă țăcălie și are un roșu sănătos în obraji, ca stârnit de cel mai bun vin de Xeres. Pozează acolo mult prea blând pentru un pirat, dar poate chiar și pentru un proaspăt înnobilat de mâna preabunei regine Elizabeta. Aceeași mână pe care augusta suverană și-o ține, într-un alt tablou de la Londra, nu pe capul piratului nobil, ci pe un glob pământesc, ca și cum i-ar arăta privitorului numeroasele locuri ale planetei de pe unde i s-au adunat ei diamantele revărsate bogat pe piept, în șiraguri grele și

suprapuse. Din păcate, toate aceste amintiri scumpe unui britanic nu le-am putut regăsi în cutiile de sticlă din Cetățuia Soarelui, ci doar niște hărțuieli mărunte de prin strâmtori, pentru care mi-am zis la un moment dat că nu merită să dai banii.

Atunci m-am enervat și mi-am amintit de Lună. Miam amintit că și despre cucerirea Lunii se vorbea în Capricia tot ca de o bătălie, așa că am căutat cutia cu bătălia asta și m-am trezit în barca de tablă a tramontanilor, tocmai când aceștia puseseră cap-compas pe un munte strălucitor în bătaia soarelui de amiază - amiaza Lunii, bineînțeles - și se pregăteau să tragă la țărmul unei mări secate, din cele de care aud că există din belșug pe acolo, ferească Sfântul să avem și noi așa ceva pe Pământ! La început mi-a fost mai greu, înghesuit între cei doi tramontani care cârmeau barca lunară, însă, după ce-am dat coate în stânga și-n dreapta - ceea ce nu cred că i-a deranjat prea tare, fiindcă erau îmbrăcați în niște costume umflate de arătau ca niște urși albi - mi-au făcut și mie loc, iar pe ultima parte a drumului m-am simțit mai bine. Tramontanii vorbeau intenționat numai între ei, într-o limbă pe care nu avusesem ocazia s-o învăț, iar când am pus și eu niște întrebări în capriciană s-au prefăcut că nu mă aud. Nu cred că făceau asta din răutate, ci mai degrabă ca să-mi arate mie, crezându-mă caprician, că puțin le pasă de laudele noastre privindu-l pe cel ce va ajunge primul la Lună, că noi cu ele rămânem, iar ei chiar acum debarcă. Gest urât, dar care putea fi înțeles, la urma urmelor, de către unul ca mine, străin de întrecerea lor. Deși, indiferent ce-ar fi avut ei cu capricienii, tot n-ar fi trebuit să se poarte ca niște bădărani cu cineva care și-a plătit cinstit biletul de călătorie și, prin urmare, are dreptul la un pic de respect din partea celor care îl transportă.

Apoi ne-am văzut fiecare de treabă, tramontanii atenți să-și așeze cu grijă barca pe un capăt de câmpie cenușie, iar eu atent la manevrele acelea, care nu prea semănau cu cele ale unei corăbii cu pânze, dar își aveau pesemne rostul lor. Barcazul de tablă s-a zguduit ușor, oprindu-se din mișcare, iar cei doi s-au răsucit unul spre altul cu ochi plini de mulțumire, ca să-și plesnească mâinile bucuroși, încât, dacă nu mă lăsam repede pe spate, m-aș fi putut trezi cu câte o palmă venită din ambele direcții. Cred că le-am spus niște cuvinte, bravo, măi, ați făcut-o și pe asta, sau așa ceva. Dar ei din nou nu mi-au răspuns, de parcă aș fi vorbit cu pereții acelui barcaz ce semăna mai degrabă cu un butoi decât cu o navă ca lumea. N-am mai zis nimic, ci m-am uitat și eu prin gemuleț la locul unde ajunsesem, necăjit întrucâtva că trebuia să-i dau dreptate lui Felix-băiatul și astronomilor populari în ce privește pustietatea de pe Lună, și supărat pe toți mincinoșii care ne promiseseră că găsim aici marea cu sarea, un regat de lunatici gata să ne iasă în întâmpinare, așternându-ne sub picioare, la ieșirea din barcă, un covor roșu de felul celui pe care îl văzusem desfășurându-se în grabă spre tronul regelui maidanaș. Tramontanii cercetau și ei locul, întârziindu-și ieșirea până când s-au asigurat că afară nu-i nicio primejdie. Abia atunci și-au pus pe cap niște căciuli mari și străvezii, răsucindu-și-le până când s-au făcut una cu costumele de urs. Apoi au deschis ușița și au coborât unul după altul treptele unei scărițe fixate în partea de jos a butoiului. Călcând cu grijă pe stratul gros de praf cenușiu, au făcut câțiva pași încoace și încolo, după care unul dintre ei s-a pus pe țopăit. Sărea cu ușurință la patru-cinci picioare înălțime, ca și cum pe Lună greutatea omului, chiar având plumb atârnat de picioare, n-ar fi însemnat mare lucru. În sfârșit, unul dintre tramontani a observat nu departe lucrul acela de mirare și, îndreptându-se amândoi într-acolo, s-au apucat să-l cerceteze pe toate fețele, nevenindu-le să creadă că vedeau ce vedeau. Vorbeau între ei, dar nu-i mai auzeam, poate că din lipsă de aer, și mi se părea că discută doar prin semne.

Stârnit de întâmplarea asta, m-am hotărât să ies și eu. Mi-am îndreptat tricornul pe cap și, cu grijă să nu-mi agăț pulpanele lungi ale vestonului în scăriță, am pășit pe fundul sterp al acelei mări de pe Lună. Frumoșii mei pantofi cu cataramă roșie mi s-au scufundat până peste

glezne în praful rece și uscat, încât mi-am zis că o să am ce peria de pe ei când termin călătoria. În mod ciudat, pe mine nu mă azvârlea Luna în sus ca pe tramontani, poate tocmai din cauză că nu aveam plumb legat de picioare. M-am îndreptat spre locul cercetat de cei coborâți înaintea mea, observând că urmele lăsate de mine erau mult mai mici decât urmele lor. Dar erau urme de pantofi englezești, nu lăboanțe de urs tramontan. Privind printre cei doi, am văzut și eu, de aproape, steagul nepământenilor. Avea într-adevăr dungi albe și roșii, am numărat treisprezece, iar dreptunghiul albastru dintr-un colț al lui era plin de steluțe albe în cinci colțuri. Un tramontan tocmai număra steluțele, dar eu m-am mulțumit să le apreciez din privire și mi-am zis că erau acolo vreo cincizeci. În clipa următoare celălalt s-a întors spre mine și a tresărit, de parcă abia atunci mă observa pentru prima oară. Cu mănușa lui mare i-a dat un ghiont celui care număra steluțe, iar acela s-a îndreptat din șale și s-a răsucit la rândul său. Nu știu ce nu le-o fi plăcut la mine, fiindcă ținuta mea era în ordine, și tricornul, și vestonul vișiniu, și cămașa cu danteluțe la mâneci, poate doar ghetele care nu erau la vedere, fiind scufundate în praful lunar. Apoi iarăși n-am mai fost sigur că mă vedeau, fiindcă s-au întors liniștiți spre steagul înțepenit de ger, luând de la capăt numărătoarea steluțelor. Începusem să fiu și eu foarte curios, dar n-am mai apucat să fac vreo mișcare, că am și auzit țârâitul acela de sonerie care mă anunța că mi se terminaseră banii băgați în cutia de sticlă și într-o clipă sau două aveam să fiu înapoi, în Casa Simulacrelor. De-acum știam bine lecția. Înainte ca întinderea Lunii să se șteargă din fața mea, am mai reușit să văd pe cerul negru o altă Lună, mai mare, spoită în albastru și verde, și pe care mi s-a părut că deslușesc continentele de pe Pământ.

Nu pot să laud îndeajuns această comoară de învățătură care este Casa Simulacrelor și care îngăduie până și celui mai tolomac caprician să-și cultive mintea cu folos pentru el și pentru insulă, fiindcă nu-i totuna să fii prost și să nu știi nimic, sau să fii prost și să mai știi câte ceva. Și încă lucruri învățate chiar la fața locului, cum se întâmplă când intri în cutiile de sticlă, fie și la întâmplare, darmite atunci când mai și alegi. M-am plimbat mult prin sălile cu exponate, citind etichetele de pe postamente, și trebuie să spun că am fost pe deplin mulțumit de bogăția și diversitatea lor: „Înserare în mlaștinile din Glubbdubdrib", „Erupția vulcanului Kilaluea", „Catedralele în trepte din Oregan", „Balet de maimuțe și crocodili", „Mari peșteri troșkolete", „Pictura pe gheață", „Carnavalul interinsular", acestea sunt numai câteva subiecte mai generale, dar pot fi înșirate și altele, speciale, precum „Taverna trăsnăilor", „Concertul de mierlă și flaut în re diez major", „Cel mai mare cârnat din arhipelag", „Băi termale în vin spumos", „Tronuri de ceară" și așa mai departe, îți vine să amețești. O sală întreagă era rezervată inventatorilor vestiți și moștenirii lor nepieritoare, și m-am bucurat să văd acolo, puse la mare cinste, cutiile unor oameni care cu mintea lor scormonitoare au construit civilizația lumii, ori măcar civilizația arhipelagului. Am văzut astfel că era onorat inventatorul corăbiilor - un caprician, firește, care în primii ani ai Stânei celei Mari făurise o plută cu catarg și pânză de sac, lansată cu mult entuziasm pe fluviul Dembowitz; inventatorul tunului și prafului de muschetă - alt caprician, care, din păcate, spre sfârșitul vieții plecase cu invenție cu tot în insula Tramontana, împărțindu-le praf de muschetă și celor de acolo; inventatorul literelor - același călugăr Azarie pe care l-am mai pomenit când vorbeam de principele Stepan, cel tras de păr spre rangul de sfânt; inventatorul tiparului - care de data asta era, spre regretul multor capricieni, un călugăr „lemnaș" din Balnibarbia rivală; inventatorul lucrărilor în metal - iarăși spre regretul capricienilor de viță veche, un maidanaș din neamul făuritorilor de tingiri; inventatorii vinului, al zahărului și al mătăsii din viermi. M-aș fi așteptat ca măcar acesta din urmă să fi fost viermele însuși, cinstit ca atare pentru binefacerile născocirii lui, dar era tot un caprician norocos, care cu câteva sute de ani în urmă se trezise cu dudul din curtea casei lui năpădit de viermi hămesiți de frunze și, în loc să-i scuture cu greață și să-i dea la găini, i se făcuse milă de ei și-i lăsase în pace, iar aceștia, drept recunoștință, îi umpluseră

dudul de gogoși ca de niște fructe nepământene. Veneau mulți de departe să se mire de minune, dar și de ceea ce credeau unii că fusese aiureala contemporanului lor, urmată de o aiureală și mai mare când l-au găsit culegând gogoșile din dud împreună cu toată familia și, tot în aceeași formație, trăgând cu grijă, pe gheme, firele din gogoși.

Mărturisesc, însă, că am dat și peste surprize neplăcute, când am avut curiozitatea să intru în niște cutii unde se desfășurau întreceri de-ale femeilor, și nu - cum te-ai fi putut aștepta - întreceri de cântări sau de frumusețe, ci unele de ridicat greutăți. În Anglia se mai întâmplă să se întreacă în ridicări de greutăți marinarii prin porturi, stârniți de câștigul în shilingi și în butoiașe de gin, iar ceilalți, privitorii, stârniți de pofta pariurilor, care erau tot așa, pe gin și pe shilingi. N-am mai auzit însă niciunde să fi luat parte la asemenea concursuri femeile, până leam văzut aici, în Capricia. Nu sunt atât de neînduplecat încât să spun că pretutindeni în lume doamnele trebuie să poarte moda noastră din Londra, rochii bogat revărsate, din stofă sau catifea, bluze încheiate la gât și cu mâneci umflate, care să lase la vedere cât mai puțin din albeața neplăcută a pielii. Dar nici nu mă așteptam să dau buzna peste niște femei aproape goale, cu picioare de Hercule și brațele încordate sub bara de care atârnau într-o parte și-n alta niște roți mari de fier. Dacă nu m-aș fi ferit la vreme, una, care tocmai își scăpase din mâini povara, cred că mi-ar fi rupt gleznele cu greutatea sutelor de livre săltătoare pe podium, dar am fost tras repede de mână și așezat fără o vorbă în primul rând de privitori. Am rămas acolo, speriat, așteptând ca alte și alte femei, din toate insulele, să vină în față, să-și prezinte corpurile cu mușchi de războinici zvâcnind sub pielea lucioasă de transpirație și, crăcindu-se cât să poată susține povara unor greutăți mereu adăugate, să zvâcnească dintr-o dată în sus, cu bara la piept, cu ochii scoși de efort și obrajii pufăitori ca să-și facă puteri și curaj mai departe. Unele mai ajungeau să salte roțile acelea de moară deasupra capului, altele nu. M-am mirat că publicul din sală părea cucerit de puterea și frumusețea lor, încât bătea de fiecare dată din palme, cu încântare, și când femeile reușeau, gemând și pufăind, să-și ducă la bun sfârșit cazna nefolositoare, și când dădeau cu roțile de podea și plecau furioase, probabil înjurând mai rău ca bărbații. La un moment dat a venit în față o glubbdubdribă dintre cele pe care capricienii le consideră fierbinți și focoase. Era o distinsă huidumă rasă pe cap și cu mușchi de gorilă africană, țopăind pe loc de nerăbdare să se poată repezi la bară și s-o apuce cu palmele larg depărtate de corp. Când a zvâcnit în sus, cu greutățile clătinate la capetele barei îndoite, i-a pârâit nu numai chilotul prea strâmt, ci a pârâit și ea, aproape ca un tunet în liniștea plină de așteptare ce se lăsase în sală. Am încercat să mi-o închipui pe buna mea Mary în locul glubbdubdribei și trebuie să spun că în momentul acela nu prea mă mai trăgea gândul să mă întorc acasă.

În altă cutie pe care am făcut greșeala s-o vizitez am găsit în plină desfășurare o bătaie între niște tinere doamne. Erau trei și nu păreau să țină una cu alta, se băteau fiecare pentru sine, într-o curticică mărginită de parâme marinărești, unde se dădeau peste cap ca să-și poată sări mai cu putere una alteia în spinare. Se trânteau pe jos în duduit de scânduri, se încălecau, trăgându-se sau de picior, să-i ajungă învinsei la ceafă, sau de cap, să-i fie adus în spate până la șale. Nici nu știu cine și cum a învins, fiindcă, oricât aș fi eu de obișnuit cu suferința bolnavilor de orice fel, n-am avut putere să rezist până la capăt. Cum nu fusesem eu un prea mare iubitor de femei nici până atunci, cred că m-am dezgustat cu totul, încât, ieșind pe stradă, mă așteptam ca fiecare capriciană pe lângă care treceam să înceapă să-și arate mușchii umflați, ori să sară asupră-mi și să dea cu mine de-a tăvălita, pocnindu-mi cu zgomot capul de asfalt.

Tot rătăcind prin clădirea aceea cu acoperiș ca o cupolă, am dat într-o parte a ei de un alt loc cu mare înghesuială. Cutiile de acolo începeau cu „Acasă la..." și te invitau să intri în

intimitatea unor oameni renumiți, savanți, politicieni, prezentatori comici ai programelor din cutiile de umbre, ba chiar și fețe ilustre din alte timpuri și din alte insule. Mărturisesc că mi-a tresăltat inima de bucurie că voi putea revedea niște figuri importante ale istoriei, pe care le mai întâlnisem și cu prilejul unei călătorii mai vechi printre oameni pricepuți la necromanție. Dar, oricât am umblat să găsesc cutiile lui Hannibal, Cezar, Pompei și mai ales a lui Alexandru cel Mare, nu le-am aflat. Erau, în schimb, invitații pentru chiliile unor călugări cucernici, ale unor boieri patrioți, iar dacă aveai noroc să treci de grupurile de copii aduși cu școala și așezați la rând, mai mult gălăgioși decât interesați de istorie, puteai să-l vizitezi chiar și pe principele-cioban Capricius în casa lui cea nouă, tocmai când bătea în perete cuiul de care să-și agațe Balnibarb pălăria cu pană de cocoș. Am fost foarte necăjit că insularii aceia nu aveau habar de minunatele locuri demne de arătat ale Europei, și nici de personalitățile care i-au construit acesteia istoria și cultura. Am putut însă, din nou, să observ cât de mare rămâne interesul capricienilor pentru principele Ciocesko și familia lui. La casele principelui nici nu puteai spera să mai ajungi în ziua aceea, dar poate că nici în zilele următoare, fiindcă am aflat că se vânduseră abonamente și cu trei luni înainte. Alături, o mulțime de doamne înconjuraseră cutia anunțată ca „Acasă la Lady Frusina". Când am descusut-o pe una despre motivul râvnitei sale vizite, mi-a răspuns oarecum jenată că voia să vadă cu ochii ei colecția de două mii de pantofi și să scotocească prin garderoba cu blănuri de leopard, atât de rare de când Oregania, al cărei nume oficial era Republica Bananieră Oregan, primise de la tramontani interdicție să mai vâneze leoparzii, având în schimb libertatea să pună în vânzare, cât dorește, blănuri de leoparzi artificiali.

Ca să nu spun cumva că am trecut complet dezinteresat prin locul acela, am vârât o monedă lângă inscripția „Acasă la Nicanor", unde în cutia de sticlă se răsfățau o butelcă goală cu etichetă de rachiu scump produs în insula Tramontana, niște pui fripți cu multă vreme în urmă și îmbâcsiți de praf, precum și o carte de versuri cu închinăciunea smerită și lingușitoare a lui Anton Pan-Pănescu. Pe acest distins poet de curte l-am și găsit de altfel recitând cu patos din versurile sale, ridicat în picioare lângă o canapea cu lucrătură măiastră, în vreme ce principele junior, tolănit pe pernele canapelei și avându-și cămașa descheiată până la buric, arunca la țintă cu butelci nedeschise, într-un loc din perete unde era portretul principelui cel mare, ori mai bine-zis fusese, fiindcă la intrarea mea nu mai atârna acolo decât o ramă strâmbă și o gravură mototolită, stropită din belșug cu lichide trăsnitoare, ale căror urme se vedeau scurse pe perete până jos, unde era plin de cioburile sticlelor sparte. Deși am mărturisit că nu mă atrăgeau femeile, pe care - să mă ierte buna și iubitoarea mea soție! - le cred nu de puține ori scurte de minte, certărețe și gata să sară oricând cu unghiile la ochii cuiva, mi-am călcat totuși pe inimă, intrând și alături, acasă la gemenele Ciocesko. Nu prea auzisem multe despre acestea și, făcând cunoștință cu ele în vizita mea de atunci, m-am convins că erau niște fete de treabă, fără ambiții politice, un pic mai drăguțe ca Lady Frusina, și iubind amândouă, fără invidie și supărare, același fante cu figură de actor, dar care atunci juca numai pe scena Tineretului Cioceskian. Spre bucuria mea, era și el acolo, așa că am putut sta de vorbă și cu toții laolaltă, și numai noi doi, când gemenele s-au retras, una la baie, alta plecând pur și simplu, fiindcă era programată doar în ziua următoare. Iar noi, bărbații, am putut astfel să ne spunem secretele fără teamă de urechi străine. Pesemne că tânărul acela înalt ca un brad și cu mustăcioară tăiată hoțește era convins că nici măcar urechile hăitașilor nu îndrăzniseră să se strecoare în pereții din jur, sau poate că nu-i păsa de ele, fiindcă viața din cutiile de sticlă nu putea da înapoi viața cealaltă, din urmă cu două decenii ori chiar mai mult. Prin urmare, mi-a spus fără teamă și fără sfială ce avea de gând să facă peste puțin timp cu gemenele Ciocesko, pe care de altfel le iubea foarte mult și la fel de tare pe amândouă: cum avea să le însoțească în Glubbdubdrib, unde principele le dăduse învoire să viziteze celebrele mlaștini cu crocodili de acolo, și cum, odată ajunși în insula aceea, voia să înșele vigilența

generalilor hăitași însoțitori, încât, renunțând cu rupere de inimă la dragostea lui dublă și neconsolată, să fugă în Tramontana, unde era convins că o să ajungă mare scriitor, sau măcar un harnic compunător de scenarii pentru cutiile de umbre.

Nu mai aveam în buzunar bani plănuiți pentru ziua aceea și tocmai mă pregăteam să plec, când am dat cu ochii de o cutie sub care scria „Vânătoare princiară". În prima clipă am crezut că tot de Ciocesko se vorbea acolo și era cât pe ce să trec pe dinaintea ei fără să mă opresc. Apoi am înțeles că principele vânător era Trosnack și treaba asta m-a interesat foarte tare. Cutia de sticlă din Casa Simulacrelor prezenta câteva vârfuri de săgeți, o pălărie verde cu insigne de vânător și un covoraș pe desenul căruia boncăluia un cerb cu coarne rămuroase, făcând curte câtorva căprioare adunate la izvor. Mi-am numărat în palmă mărunțișul: mai erau acolo vreo cincizeci de penny capricieni și i-am vârât pe toți în crăpătura cutiei. De banii ăștia n-am mai ajuns la prima parte, ci doar spre sfârșitul vânătorii, când principele plecase deja în pripă și, după câte aveam să aflu, destul de furios. În poiană rămăseseră o grămadă de hăitași de animale și vreo șapte-opt vânători cu arcurile neîncordate, dar cu privirea încordată spre patul de frunziș unde zăcea un Lord Ministru cu pantalonii sloboziți până la genunchi, ca să-l poată tampona de sânge cei care-i stăteau alături. La început, crezându-mă simplu hăitaș, n-au vrut să mă lase să mă apropii. Aflând însă că eram doctor de flotă, s-au dat la o parte din calea mea, încât am putut ajunge lângă suferind. Avea o față palidă și gemea încet, dar am observat că se străduia ca, în împrejurarea aceea grea pentru el, să se poarte cu demnitate. Am mai aflat și că principele, atunci când plecase aruncându-și neglijent arcul pe un umăr, mai spusese ceva: „Așa-i trebuie, dacă stă în tufiș și își întoarce kurul spre mine!" De unde deduc că Trosnack luase dosul acela ministerial drept porc mistreț și slobozise săgeata înainte de-a fi putut cineva să-i semnaleze greșeala.

Despre medicul oficial al vânătorii mi s-a spus că era undeva mai jos, pe pantă, și că zorea să vină încoace. Cu tot respectul, am cerut și eu voie să mă uit la rană. Ceea ce am văzut nu prea mi-a plăcut, dar nici n-am vrut să-i alarmez. M-am interesat dacă Lordul Ministru are copii. Un vânător cu rang mai mic, despre care am aflat că era secretarul de cabinet, mi-a spus că ministrul avea doi, dar mai voia măcar încă pe atâția.

– Testicului drept e cam terminat, am observat eu cât se poate de cinstit. Dar cel stâng arată bine și, la urma urmei, ăsta, fiind de la natură mai mare, e cel care contează.

Cu toate durerile lui, l-am auzit pe Lordul Ministru răsuflând ușurat, apoi a pornit din nou să se vaite. Lovit brusc de o neliniște, m-am întors spre secretar și l-am întrebat în așa fel încât să nu ne audă ceilalți:

– Onorate domn, nu cumva doctorul de vânătoare e unul care se numește Somu, sau Tzomu? Doctorul nu se numea nici Somu, nici Tzomu.

– Atunci o să-i treacă, l-am asigurat eu privind spre locul unde zăcea Lordul Ministru.

Tocmai la timp, fiindcă soneria care îmi numărase bănuții începea deja să se audă, arătându-mi că nu mai aveam ce căuta acolo. Vizita era terminată.